

ВАЛЕНТИНА ЖУРАВЛЬОВА

ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Част 0 от „Кира Сафрай“

Превод от руски: Елка Хаджиева, 1970

chitanka.info

На И. А. Ефремов

1.

Не съм очаквала, че може да ми се обадят от Академията. Сутринта получих хонорара си за моята статия във „Въпроси на психологията“, веднага си купих унгарски журнал, прибрах се и започнах да решавам сложната задача — какво да си уشيا.

Най-разумният вариант теоретически беше демисезонно палто. Обаче идваше лято и ми прилошаваше, като си помислех, че до края на август палтото ще стои в гардероба. Отдавна имах намерение да си уشيا вечерна рокля. Елегантна вечерна рокля, по-хубава от чернобялата с перли, която Настя си донесе от Париж. Но ако си направя каквато трябва вечерна рокля, няма да останат пари за нищо друго, това е положително. А ми трябва нови обувки.

От кориците на журнали ми се усмихваше чипоноса манекенка със златист костюм.

Някои неща в костюма трябваше да се променят, започнах да преценявам и не разбрах веднага, че ми се обаждат от Президиума на Академията на науките и че К. ме кани при себе си. Секретарката говореше извънредно любезно („Много ви моли да го посетите... ако няма да ви затрудни“), но ми определи точно часа и аз разбрах, че не бива да закъснявам. И въобще — явяването ми е задължително.

Нямах много време. Хукнах при фризьора, оттам на пощата, изпратих на нашите списанието с моята статия, отбих се в Модната къща на Кузнецкия мост (там нямаше нищо свястно) и пристигнах в Академията точно в определеното време — до минутка. В коридора имаше масивна колона с часовник, колоната тържествено удари три пъти.

Секретарката, възрастна жена със строг сив костюм, бегло погледна часовника си, одобрително се усмихна и каза: „Заповядайте...“ Стори ми се, че ей сега ще добави: „... девойче“.

На портретите К. има съвсем друго лице — властно, рязко, дори грубовато. Добре си спомням портрета му в училищния ни учебник по

физика: там К. приличаше на маршал, нарисувах му кител, пагони и красива маршалска звезда. Стана чудесно, започнах да украсявам и другите портрети, в края на краищата здравата си изпатих за тези художества. А в действителност К. приличаше на музикант, лицето му е одухотворено. Като на Рахманинов от рисунката на Пастернак. И пръстите му са дълги, подвижни. Но очите... очите все пак са маршалски. Сиви, малко твърди.

— Значи сте четвърти курс? — попита К. — А в университета как се отнасят към факта, че една студентка работи на равнището... ее...

— ... на възрастен учен? — подсказа: аз.

Той се разсмя.

— Прекрасен термин. Находка за ВАК-а. Кандидат, доктор и след това — възрастен учен...

Странно нещо: никой не се учудва, че един математик може да направи най-големите си открития на двадесет години. Смятат го напълно естествено. Ами да, математическите способности най-ярко се проявяват на младини!... Но защо само математическите? Нима на двадесет години не може да си вече истински психолог? Постоянно ме гледат с някакво учудване, дори с недоверие. Психологията изучавала човешката душа — толкова сложен обект, че... и така нататък. А нима музиката или поезията нямат нищо общо с човешката душа? Свикнали сме да има млади композитори и млади поети. С психология се занимавам още от училище; трябва да се работи и толкоз.

— Но вие не ми отговорихте как се отнасят към вас в университета?

Обясних му, че се отнасят добре, дадох ми отделна стая в общежитието. Включиха темата ми в плана на проблемната лаборатория. Приеха статията ми в сборник трудове.

К. се усмихна:

— Не сте разглежена...

След като се покоопитих, разгледах кабинета. Не ми хареса. Беше един такъв, сякаш никой не влиза в него. Бюрото, библиотечните шкафове, дори портретите по стените — всичко е прекалено ново. Навярно К. не се вестяваше тук често.

— Саричева също е четвърти курс — продължи К., — а има своя лаборатория.

И таз добра! Настя направи зашеметяващо откритие, как няма да ѝ дадат лаборатория. Сега във физиката АС-ефектът е истинска бомба.

— Без вас Саричева нямаше да открие нищо — настояваше К. — Тя ми е разказвала как сте развивали въображението ѝ. Ултрафантазия, както го наричате вие. На конгреса в Париж Саричева направи отлично съобщение за АС-ефекта. Изказа се бляскаво...

Според класификацията на Селие академик К. безспорно принадлежеше към категорията на мислителите. Но по-нататък класификацията не вършеше работа: К. никак не съответствуваше на типологията, предложена от Селие. Като че ли в случая повече подходеше типът „пионер“ от класификацията на Гуо-Удворт: инициативен човек, генератор на нови идеи, които с готовност предава на другите, откривател на нови пътища, добър организатор и учител, властолюбив, работоспособен...

Всичко беше така, но като слушах К., чувствавах, че в типологията е пропуснато нещо много важно, може би дори главното. Във всички класификации — у Селие, Гуо-Удворт, Аветисян — са добре отразени само разпространените типове учени. Колко точно е доловил Селие например типа на „големия бос“: този човек може да се заеме с политика, с бизнес, да направи военна кариера, но сега е модерна науката и той не иска да намалява шансовете си, стреми се към мястото на ръководител, след което за основна своя задача смята „дърпането на юздите“. Или типа „джентълмен в науката“: способен младеж, който желае да направи кариера без ущърб на работите в живота...

— Саричева, то се знае, е юнак — казах аз, когато К. завърши разказа си. — Но с нея работих шест години. Така се случи, че бяхме съученички. Много бавно се развива ултрафантазията. Сега се занимавам с група младежи и въпреки че имам известен опит, пак ще са ми необходими три-четири години, за да се създаде у тях ултрафантазия.

К. дълго мълча. Мислех си: какво ще бъде, ако го помоля да отпусне хартия! Сборникът със статията ми от четири месеца чака хартия.

2.

Неочаквано К. каза:

— Необходим ми е вашата помощ. Случаят не е съвсем обикновен. Но и вие не сте обикновена... Има един физик Горчаков. Чували ли сте?

За Горчаков, разбира се, бях чувала. Едно време беше най-младият доктор на науките.

— Преди месец и половина — продължи К. — подписах заповед да бъде назначен за директор на ИПФ в Ингор. Нов институт за проблеми на физиката, първокласен научен център. Горчаков отказа. Заяви, че възнамерява да остави физиката. Завинаги! Разбирате ли? Такава глупашка история... Серьожа Горчаков е мой ученик. Роден физик. И изведнъж това нелепо решение. Повтаря едно и също: дотегнала му физиката, вече не му била интересна, не иска... Много пъти говорих с него. Пък и не само аз. Как ли не го увещавахме. Разбирате ли, няма никакви причини, абсолютно никакви и именно това обезкуражава.

Здрасти, помислих си аз, ето ти хартия. Ще трябва да спасявам някакъв разпопил се физик. Да го връщам на праведния път. Ясно защо ме е повикал К.

Казах:

— Не умея да спасявам заблудени физици. Имах вече един такъв случай, спасявах Борка-физика, сега ме е срам да си спомня...

С Борка излезе наистина глупаво. Още от училище му викахме „физика“ завърши десети клас една година след мен. Способен момък, обаче не можа да влезе в МГУ. Получи тройка на темата. В Москва нямаше как да остане, а да се връща у дома си, в Таганрог, не искаше. Именно тогава се заех да го спасявам. Как иначе, земляк, в едно училище сме учили... Потърсих в библиотеката подвързаните броеве на ингорската многотиражка от цялата година (тогава Ингор още беше обикновено селище край Москва), започнах да чета обявленията — какви специалности са нужни там. Лаборанти, строители, водолази... Кой дявол ме накара да се спра на завеждащ фотоателие. Струваше ми се, че идеята е гениална. Борка правеше отлични снимки, една дори беше поместена в „Огоньок“. Почти специалност. И заплатата му ще е добра, което също е важно: майка му често боледуваше, сестричките му още ходеха на училище.

Гениална идея! Ами да, разбира се! Борка, без да ме доизслуша, започна да скимти:

„Ти, Кира, си се побъркала... Там има момчета, които десет пъти по-добре от мен щракат с луксозните си камери. Институтско градче е това, разбери! Все интелектуалци! Кой ще дойде да се снима в моето държавно заведение!“ Ядосах се: обидно е, когато хората не разбират гениалните идеи. Ти ще идеш в Ингор, нещастни тройкаджийо, казах аз, и ще станеш завеждащ ателие. Ще намериш едно момче, което знае да маца с четката и то ще ти изрисува картина с дупка, в която се поставя лицето. Та на снимката да излиза страшно красив кавказки ездач на страшна красив кон. И ездачът е със страшно красива черна черкезка с бели гнезда за патроните и със страшно извит кинжал. Ще поставиш тази живопис на най-видно място. Направо на улицата. Момчетата от Ингар освен луксозни камери, надявам се, че имат и известно чувство за хумор. Ще изпълняваш плана си триста процента. Или дори шестстотин. Ако, разбира се, проявиш капчица съобразителност и се досетиш да разнообразяваш картините. Като вземеш под внимание научната специфика. Вместо страшно красив кон може да сложиш страшно красив синхрофазотрон. Важен е хуморът. Ясно? И ще станеш свой човек в Ингор. При теб ще идват да се снимат доктори и член-кореспонденти. Ще можеш да помагаш на майка си. А идващото лято ще издържиш изпитите, в Ингор има филиали на три вуза. Ето ти книгата на А. Н. Лук „За чувството на хумор и остроумието“ плюс петнадесет рубли за билет без запазено място...

Разказвах тази тъжна история, а К. безжалостно се смееше и повтаряше: „Значи това било ваша работа...“ дори хълцаше от смях. През вратата надникна секретарката и ме погледна укорително.

— Не се обиждайте, Кира Владимировна — бършеше с кърпа очите си К. — И аз съм се снимал при този нехранимайко, грешен съм... Почакайте, а издържа ли изпитите?

— Нищо не е издържал. Само е получавал и печелил. Сега има „Волга“ и какво ли още не. Не можеш да изброиш всичко. Идеята ми бе осъществена блестящо. Картините на Борка с дупката станаха ингорска забележителност. Да идеш в Ингор и да не се снимаш при Борка...

— Знам. Аз водих там Свенсон. И канадците.

— Хумор, няма що. Материалите му носят безплатно, картините му с дупката рисуват на обществени начала, учениците от

физикоматематическата гимназия проявяват снимките. Три години такава дейност. А вие пак ми говорите за Ингар, за някакъв заблуден физик...

— Не съм предполагал, че този хумор има търговска подкладка. Още днес ще се обадя в Ингор.

— Няма нужда. Това е моя работа, сама ще я оправям.

— Добре, Кира Владимировна. Но Горчаков е друг случай. Той няма да се занимава с печалби. Той е физик, истински физик. Повярвайте ми, има смисъл да го спасявате.

— Да, разбира се — казах без всякакъв ентузиазъм. — Нужна ми е още една гениална идея...

3.

Мъничко, съвсем мъничко хитрувах. Още докато К. ми разказваше за Горчаков, знаех, че ще решавам тази задача. В същност вече я решавах. Говорехме за Борка, за Горчаков, а аз бързо-бързо обръщах от всички страни задачата, трябваше да намеря изходна точка за анализа.

— Вие се отнасяте някак хладно към предложението ми — каза К. — напразно. Имате една почти детективска ситуация. И вие изпълнявате ролята на Шерлок Холмс. Това не ви ли въодушевява?

— Ни най-малко.

— Не ми се вярва... Не обичате ли Конан Дойл?

— Не обичам, когато човек преследва човек.

— Шерлок Холмс преследва престъпници.

— Хора, извършили престъпления.

— Хм... В края на краищата у Конан Дойл тези неща са условни — детектив, престъпник, както белите и черните при шахмата. Интересна е интелектуалната страна на приключението.

Истински интелектуални приключения не се случват в такава област, помислих си аз. На не взех да споря, това отвлича. Казах:

— Да не би някакви несполуки да са сломили Горчаков?

— Изключено е — възрази К. — Работите му вървяха превъзходно. Можете да ми вярвате. Серьожа работеше над математически модел на Слънцето. Не се плашете, моля. Съвсем не е трудно да се разбере принципът. Изчислителният център в Ингор програмира своите машини с всички известни данни за Слънцето.

Получи се система от уравнения, свързващи различните параметри — температура, налягане и тъй нататък. След това в уравнението започнахме да поставяме конкретните значения на тези параметри. Методът Монте Карло: величините постъпват в случаен ред, а после се прави оценка на получените варианти. Групата на Горчаков разгледа милиони такива варианти. Достатъчно е да се измени значението на един единствен параметър и цялата картина се променя. Да допуснем, приели сте, че температурата на еди каква си дълбочина е седем хиляди градуса. Получава се един модел. Ако сте приели температура, равна на десет хиляди градуса, ще имате свършено друг модел. А за критерий служат наблюденията. В една или в друга степен ние познаваме външната повърхност на Слънцето. Ако полученият модел е верен в тази част, твърде вероятно е, че описва правилно и структурата на недостъпните за наблюдение слънчеви дълбини. В това е смисълът на работата. И Горчаков се справи отлично. Успя да отдели четири модела, които не противоречат на наблюдаваните данни. Ще ви кажа под секрет: този труд ще получи наградата на Академията. Така че — няма никакви несполуки.

— Може да има лични несполуки.

К. отегчено се намръщи.

— Не, изключено е. Горчаков е млад, здрав. Ще го видите. Хубавец, майстор на спорта.

— Понякога откритията не се използват така, както е искал авторът им. Сцилард например е изоставил физиката...

— Ако Горчаков не искаше да работи по такива причини, щеше да каже. Той винаги казва, каквото мисли.

— Тогава защо не допуснем най-простото? Горчаков наистина е разочарован от физиката — и толкоз.

К. сърдито ме погледна. Навярно така маршалът гледа провинилия се войник. Не, аз правилно бях дорисувала картинката в училищния ни учебник. Опитайте се да обясните на маршала, че някой командир на батарея в един прекрасен ден решава да напусне дотегналите му оръдия.

— Добре. Човек не може да се разочарова във физиката. Да забравим самоубийството на Еренфест, да забравим трагичните съмнения на Лоренц, за забравим как Айнщайн...

— Глупости! — пресече ме К. — Всеки от тези случаи е имал свои причини. И те нямат нищо общо с разочарование във физиката, запомнете го. Да си физик съвсем не е леко. Човек може да се разочарова в работата си, може да се умори, да загуби вяра в силите си. Това винаги е възможно. Но при Горчаков има нещо друго. И аз ви питам — какво?

— Питате мен?

— Да, вас! — каза К. Все още се сърдеше. — Нали сте психолог.

— Ами ако Горчаков не иска да говори с мен?

— Ще иска. Ще му се обадя по телефона. Ако нямате нищо против, още сега. По-добре да не отлагаме, кани се да заминава.

— Къде?

— Виждате ли, Сергей Александрович има намерение да стане... мм... мореплавател. За един такъв физик не е трудно да се преквалифицира на щурман. Но се изисква практика, трябва да е преплувал еди колко си хиляди километра. По тази причина Горчаков се готви да започне морската си кариера като моряк.

К. порови в чекмеджетата на бюрото си, намери цигари и кутия с бонбони. Не взех.

— Защо? — учуди се той. — А какво предпочитате?

— Плодов сладолед.

— Добре, ще зная...

Извади от джоба си лула и виновно се усмихна.

— Не ми разрешават да пуша. Свикнах да я държа... Кажете, Кира Владимировна, как измислихте тая дяволия с фотографията?

— Много просто. Имахме такава фотография в Таганрог. Само че без хумор. Дойде отнякъде пътуващ фотограф, настани се край плажа. А после във вестника излезе фейлетон. Ей такъв — показах колко голям беше фейлетонът. — „Еснафът на кон“. В него имаше толкова патос, толкова гръм и мънии... Човек можеше да си помисли, че изкореним ли тази фотография — веднага ще настъпи пълно благополучие не само в града ни, но и по цялата планета... Сега еснафите страшно обичат да се борят така срещу еснафството. Наприказват гръмки фрази — и са доволни. Естествено, отидох да се снимам на коня. И можете ли да си представите колко жалко: отворът за лицето се оказа твърде голям. Фотографът съвсем се разстрои. Беше дошъл от Северен Кавказ, там били свикнали с такива картини.

Пръстите му бяха жълти от проявителя, цял живот беше снимал хората. Разпитвах го, докато събираше скромния си инвентар. После му помогнах да занесе багажа до гарата...

— Ясно — каза К. — Вижте какво, Кира Владимировна, имам едно предложение: елате да работите при мен в института. Главен психолог. Ще открием такава длъжност — той се разсмя. — Ще положим начало на нова традиция... Млада сте и ще съумеете органично да влезете във физиката. Нужно е да се синтезират вашите знания с мисленето на физик. На четиридесет или петдесет вече е невъзможно такова синтезиране, пропуснато е времето. Човек трябва да израсте в атмосферата на физиката, там е тайната. Впрочем, докато сте работили със Саричева, сте вървели тъкмо по този път. Тогава защо да не продължите?

Беше твърде неочаквано (и съблазнително, откровено да си призна), смутих се. За щастие, в този момент зазвъня телефонът, К. се отвлече за малко. Доколкото разбрах, говореха за някакъв стопански договор. „Забележителна мисъл — насмешливо казваше К. — Савелиев ще свърши работата вместо Шифрин, а Шифрин вместо Савелиев и двамата ще смятат това като допълнителен труд, за който се полага допълнително възнаграждение... Не, нека всеки си върши своята работа. Без такива фокуси. Предайте на Савелиев, нека се занимава с физика, той беше способно момче, помня го от семинара.“ К. остави слушалката и с неприязън отстрани телефона.

— Пари — въздъхна К. — Интересно какво е вашето отношение към тях?

— Все не ми стигат — признах си.

К. се усмихна.

— И на мен. А сега колко не ви достигат?

— Към три милиона. Имам различни идеи, които изискват...

— Ясно. Трябва да станете главен психолог в моя институт. Ще включим вашите идеи в плана.

Разумно беше дипломатично да се измъкна, но аз отсякох, че физиката не ме привлича, тъй като съществува друга, по-важна област. Разбира се, К. веднага се захвана: каква е тази област и защо да е по-важна?... Все не мога да овладеея дипломатичната амортизация, а пък е толкова просто! Наложих се да обясня. За първи път говорих за моята Главна Идея. Не излезе много убедително, чувствавах.

— Утопия — отсече К., без да ме и доизслуша. — Този ваш човек — Който-Умее-Всичко — е чиста утопия. Прогресът е немислим без разделение на труда, без специализация. Поне в близките двеста-триста години...

— Трябва да започнем днес. Иначе и след двеста-триста ще се запази тясната специализация. С всичките ѝ последици.

К. ме поглеждаше, хитро присвил очи.

— Добре, да се върнем на Горчаков, трябва да се подготвите за разговора. Задавайте ми въпроси. Добре познавам Сергей Александрович, ще имате първоначалната информация.

Звучи прекрасно, помислих си аз, напълно съвременно: ще имате информация. Само че, защо ми е тя? Нямам нито един въпрос за Горчаков.

— Кажете, моля ви се, никога ли не сте изпитвали желание... м-м... да пратите физиката по дяволите, а?

— Аз? — заплашително произнесе К.

Усмихнах се.

4.

— Нищо подобно — отсече той. — Имало е трудни моменти, имал съм съмнения, но всичко е било в непосредствена връзка с конкретни причини. Какво ще говорим! Съмнението е необходим елемент от творческата работа.

— Нямам предвид съмнението. Интересува ме дали някога не сте изпитвали желание да пратите науката по дяволите?

— По дяволите?

— Да, именно.

— Не, не съм изпитвал такова желание.

— Добре, а просто да ви е минавала мисъл, че може да изберете друг път в живота?

— Но, Кира Владимировна, защо разпитвате мен?

— Защото и вие сте физик.

— Женска логика! Човек може да си помисли, че физиците не правят друго, а само мечтаят да станат моряци...

— Все пак помъчете се, може да си спомните.

Сега вече наистина се ядоса. Разгневи се — е по-точната дума. Сякаш имаше желание да ме изгони. Не биваше да изпускам

инициативата, казах твърдо:

— Моля ви, прехвърлете мислено година след година. Може нещо да си спомните.

Той изсумтя, наистина изсумтя, но нищо не отговори и заснова из стаята. Отдръпнах се до прозореца, за да не му преча.

Значи женска логика. А интересно какво логика трябва да имам?!

В стъклото опираха гъвкавите вейки на върба, а кацнал на вейка точно пред лицето ми, се полюшваше врабец. Крилата му потрепваха, беше готов всеки миг да се откъсне и да отлети, но не отлиташе, а храбро ме разглеждаше с мъничкото си черно око.

Чух отмерени стъпки. К. ходеше от ъгъл до ъгъл и си спомняше. Той е истински учен и щом се е заел да прави нещо, ще го прави добросъвестно. Сега прехвърля в ума си годините, те са много, ох, колко са много! Равни, спокойни крачки, а в ритъма им на клончето се полюшва храбрият врабец.

Здравей, врабчо, хайде да се запознаем. Казвам се Кира. Представяш ли си колко хубаво би било: К. В. Сафрай — главен психолог при Института за проблеми на физиката. Звучи! И по дяволите всякакви утопии...

Разглеждам отражението си в огледалото. Решено: златистобежов костюм. Имам кехлибар, много ще подхожда на такъв костюм. А и яспис няма да е лошо, вместо кехлибарът, така изведнъж не може да се каже, трябва да се види. Добре ще е, ако мога да ида в ателието днес, май работи до седем. Ще разграбят моя плат и ще остана с празни ръце. Но вече е четири и петнадесет, трябва да ходя при Горчаков, да разговаряме, къде ще успея... Гениално ще бъде да не трябва да отивам. Леверие е открил планетата Уран чрез изчисления. Без всякакви пътувания и разговори. Но е имал изходни данни, а аз нямам нищо. Почти нищо. Някакви си там мисли и информация, която се състои от една фраза: талантлив физик изведнъж оставил науката.

Загадка.

А в какво се състои тя, този загадка?

Талантлив физик. В това няма съмнение. Дори много талантлив. Оставил науката. Ами че, случва се. Защо трябва да смятам, че е загадка? Да, има още една дума: изведнъж. Внезапно, без всякакви видими причини. Изведнъж. Ето кое е странното.

Само нещо твърде основателно може да изкара от релсите един физик по рождение. Нещо, което не възниква за ден или за месец. Мога да предположи: хикс-причината (прекрасно, вече имам термин!) се е появила отдавна. Години наред незабележимо е ставало натрупването на какво?... на някакво избухливо наслояване може би. Както става с урана: масата трябва да надхвърли критичната величина, за да започне верижна реакция.

Физикоматематическата гимназия, университета, дипломната работа (сега си спомням, че за нея е получил кандидатската степен, имаше очерк в „Комсомолката“), след три години става доктор. Стремителен полет, няма що. Приблизително така беше и със Саша Гейм, моят някогашен съкласник. Победи на олимпиадите, статии в математическите списания... В осми клас Саша измисли за нас, невежите в математиката, главозамайващо „пищовче“. С него можеше да решиш задачи даже от програмата на десети клас. Саша бе извършил истинска изследователска работа, за да изведе свръхкомпактни формули. Стремеше се да намери едно единствено уравнение за цялата училищна математика. То се знае, никой от нас не разбираше какво е написано в „пищовчето“. Завучът изпрати „пищовчето“ в Новосибирск и поканиха Саша във физикоматематическата гимназия.

Не познавам Горчаков, но затова пък отлично познавам Саша Гейм и мога да търся хикс-причината, размишлявайки за Саша. В психологическите уравнения аз заменям неизвестната величина с известна и... кой е казал, че психологията не била точна наука?!

Съществуват звезди с толкова силно поле на притегляне, че светлината им не може да се излъчи в космоса. Лъчите се изкривяват, невидима бариера отблъсква светлината назад, тя се мята в затворената пространство, а бариерата я притиска и пресованото излъчване придобива огромна плътност. Всеки път, когато решавам някоя сложна проблема, възниква също такава бариера, която ме отделя от външния свят. Светлина, звук, мирис, топлина, студ — всичко изчезва зад тази бариера. Дори времето. Остава само движението на мисълта. Отначало то е едва доловимо, но постепенно придобива увереност, тежест, сила. Тук тържествува законът на Айнщайн: в покой мисълта няма маса, само в движение тя става физически осезаема. В такива мигове ти се струва, че можеш да видиш мисълта, да докоснеш потока ѝ...

Врабецът се премести съвсем близо до стъклото. Разглежда ме с черното мънисто на окоето си, после обръща глава и внимателно кокори и другото си око. Да, когато една птица гледа човека, трябва добре да си отваря очите.

— Нищо не мога да си спомня, Кира Владимировна. Само един малко или повече случаен епизод. Седнете, моля ви.

Не ми се иска да се отмествам от прозореца, но К. няма да седне, ако стоя права, а сигурно е уморен.

— Тогава работех в Англия. Да-да, тридесет и четвърта, края на лятото. Дъждове... В лабораторията дори през деня запалвахме лампа. Непрестанни дъждове. Знаете ли, сега си спомних — веднъж чух песента на водосточните тръби. Стари водосточни тръби на стара сграда, беше ги правил талантлив майстор, искал улуците да пеят...

К. млъкна и гледа край мен — в далечината на тридесетте години, в своята младост. Мълчи пет-шест минути, не повече. Виновно се усмихва, струва му се, че анализирам всяка негова дума. Как иначе, нали съм психолог! Почти не го слушам, всичко е зад бариерата, продължавам да решавам задачата. През бариерата може да мине само онова, което ми помага за решението. За гласовете на водосточните тръби ще си спомня по-късно. Може след години.

— Работата ми не вървеше. Опити, обсъждания, пак опити и пак обсъждания... Случва се понякога такава зона на неуспехи: опитите дават съвсем неприемливи резултати, обсъжданията само усилват взаимното раздразнение... И изведнъж — слънчев ден. С пълна мощност на слънцето. Ярките лъчи направиха бледа електрическата светлина, в крушките тлееха мътни жълти жички... И всички изведнъж почувствувахме, че нито минута повече не бива да стоим в лабораторията. Двамата с Кокрофт поехме с колата на юг, към канала. Кокрофт караше като луд. Настроението ни беше чудесно: изтръгнахме се от тъмните стаи, моторът бръмчи весело, вятърът свисти, а пред нас е морето. През този ден то беше яркосиньо, най-чист син цвят без примес на зелено и сиво...

„Изтръгнахме се...“

Точно тази дума ми трябваше! Подреждах логическата верига, вече имах всичките ѝ звена, но бяха разпокъсани, тежки късове мъртъв метал и ето че една дума мигновено съедини звената в здрава верига. Сега разбирам защо Горчаков е оставил физиката. Задачата е решена.

— Колата оставихме до стръмен склон, спуснахме се долу, на плажа. Говорехме глупости, хвърляхме камъни във водата... А после чухме шум от мотор. Успоредно на брега, над водата летеше самолет. Вие, естествено, не знаете какви бяха самолетите през тридесетте години. По снимките изглеждат сравнително прилично... Самолетът кацна на плажа. Измина стотина метра и спря до нас. Намаслен шперплат, кърпена обшивка. И тел, извънредно много тел, за да не се разпадне на части. От кабината се измъкна тънък-дълъг момък с омацан и кърпен комбинезон: „Казвам се Жерар Котрез. А това е моят летателен апарат. Повредил се е там... някакъв...“ С това неговият английски се изчерпа и за най-голяма радост на Жерар Катрез ние му отговорихме на френски. В летателния му апарат се бяха повредили елероните. „Какво ме засягат разните там елерони! — каза Котрез. — Но един летателен апарат не бива да се разкисва...“ Тримата заедно поправяхме повредата, беше заяла командната телена тяга, а Котрез ни разправяше за себе си. Студент-юрист, напуснал Сорбоната, станал докер, събирал частите за летателния си апарат една по една, сега се отправя в околосветско пътешествие. „Какво ме засягат някакви си там закони! Ще погледам света — може да са му нужни съвсем други закони... Чуйте какво, момчета, летателният ми апарат може да вдигне трима. Трябват ми другари тъкмо като вас, хайде да летим заедно!“ В омаслените крила блестеше слънцето, вятърът свиреше в телените обтяжки и аз изведнъж почувствувах колко хубаво е да се живее така като Котрез, да летиш над морета, планини, гори — неизвестно накъде и неизвестно защо, просто да летиш. И ако ти хареса някое градче, да кацнеш за малко, да се поразходиш по тесните улички и да надникнеш през прозорците, да поседиш на тревата край реката...

— Как казал? Повторете, моля ви.

К. учудено свива рамене.

— „Какво ме засягат някакви си там закони!“ Да, точно така. „Какво ме засягат някакви си там елерони!... Какво ме засягат някакви си там закони!...“ Произнесено от него, звучеше великолепно. Знаете, с един такъв дързък бержераковски маниер. А по-нататък съм запомнил само смисъла, не гарантирам за точността на всяка дума: „Ще погледам света — може да са му нужни други закони...“

Така. Боже, каква съм глупачка: оставаше само ефектно да изложи решението... Ами че да, разбира се! Минах над пропастта по

мост от сняг, но пътят не е свършил, едва сега започва. Трябва да вървя напред. А там, в това мъглива „напред“, има още един мост от сняг, къде-къде по-труден, а и пропастта под него е десет пъти по-дълбока...

В ателието, то се е видяло, няма да мога да ида, на другия край на града е. Изобщо всичките ми планове за днес се объркаха. Но затова пък ми дойде на ум една отлична идея.

Умопомрачителна идея. Представям си как ще се смее К. Е, нека се смее. Нещо неудържимо ме тегли напред...

— Вие наистина не ме слушате, Кира Владимировна!

— Не, защо, слушам ви. „Какво ме засягат някакви си там закони!“ — казва висок момък, приличащ на Ив Монтан. А зад него — самолет — целият кръпка до кръпка.

— Помогнахме му да подкара машината. Издигна се във въздуха, направи кръг над нас, после пое курс на север. Не зная накъде летеше, не ми дойде на ум да го попитам. След четири години прочетох в „Юманите“, че Жерар Котрез, пилот от републиканската армия, загинал край Барселона. Втурнал се с летателния си апарат срещу ескадрила юнкерси.

С усилие възстановявам бариерата: сега трябва да мисля за задачата, сама си я усложних. Последният бой на Жерар Котрез няма никакво отношение към задачата. Довечера, като се прибера, ще седна до прозореца, ще включа радиограмофона и ще намеря сред плочите си такава, която би се харесала на Жерар Котрез. А сега трябва да вървя напред. Това е също бой — и то не лек.

— Обадете се на Горчаков. Кажете му, че още веднъж сте прегледали неговата работа. Или намерете някакъв друг повод, безразлично какъв. За мен е важно в разговора ви да има фразата: жалко, че не може да се промени гравитационната константа.

5.

— Извинете, Кира Владимировна, какво значи това — да се измени гравитационната константа?

Обяснявам:

— Да се измени — значи да се увеличи или да се намали. Нали искахте да се обадите на Горчаков? И аз ви моля, обадете му се и поговорете. За каквото искате. Но мимоходом трябва да вметнете фразата: жалко, че не може да се измени гравитационната константа.

— Мимоходом. Хъм...

К. ме гледа така, сякаш едва сега ме вижда.

— А после?

— После ще кажете, че някой е дошъл при вас, ще се извините и ще обещаете да се обадите след половин час. И толкоз.

— Не разбирам защо е нужен този спектакъл.

— За да се заеме отново Горчаков с физиката.

— Вие... сериозно ли?

— Съвсем сериозно.

— И мислите, че тъй — без да го видите, без да разговаряте с него — ще го накарате да промени решението си.

— Да.

— Ясно — казва К. — Сега ми е ясно какви приключения ви харесват.

Тук би трябвало мило да се усмихна, после ще съжалявам, че не съм се усмихнала. Но повтарям не много вежливо:

— Хайде обадете му се, времето върви...

К. изпитателно ме гледа.

— Изглежда че досега не сте имали несполуки?

Вдига телефонната слушалка и бавно набира номера, като ме поглежда. Още не е късно да се откажа. Но мълча.

— Здравей, Серьожа...

Ето започна.

Липсва ми увереност. Какво да правя, не мога да ѝ заповядам: увереност, появи се, много си ми нужна сега. Зная само едно: в пресмятанията ми няма грешка. Бедата е там, че и най-верните пресмятания в психологията не гарантират еднозначен отговор. Във физиката не е така. Да вземем например ядрените реакции. Литий, облъчен с алфа-частици, се превръща в хелий. Ако условията на опита не се променят, не се променя и резултатът. Такива са правилата на играта. Представям си как биха се чувствували физиците, ако условията на опита не се променят, а литият един път се превръща в хелий, друг път в сламена шапка или плюшено мече... Игра без правила, биха казали шокираните физици. А пък в психологията играта е именно такава. Правила, то се знае, има, но те са неизмеримо по-сложни, по-фини, по-променливи. Изчислих предварително реакцията, но вместо хелий може да получи просто плюшено мече.

— ... Не, няма да те разубеждавам. Исках да чуя мнението ти за Синелников. Нали си работил с него?

Обсъждат деловите качества на Синелников, после К. преминава към последната работа на Горчаков и съвсем естествено, леко усмихнат, произнася фразата, която ми е нужна.

За секунда млъкват. После Горчаков навярно моли К. да повтори думите си.

— Жалко, казвам, че не може да се измени гравитационната константа... Как какво значи ли? Да се измени — значи да се увеличи или да се намали.

К. запушва мембраната с ръка: „Пита — защо? Бързо!“ Подказвам му каквото ми хрумва: „По-леко ще се живее.“

— По-леко ще се живее в такъв свят, Серьожа. Да! Ами че, разбира се... За съжаление не ние с теб сме избирали тази константа.

Сега е най-подходящия момент да прекъсне разговора. Правя знак, че трябва да остави слушалката. Но К. не забелязва знаците ми.

— Не, просто ми дойде на езика. Как ще я измениш, проклетата...

Шепнешком ми предава думите на Горчаков: „Теоретически може да се измени...“ Подказвам му отговора: „Какво говориш, нито теоретически, нито практически.“ Трябваше още от началото да слушам разговора. Да включа втория апарат и да слушам. Сглупих, досрамя ме.

— Да, да, разбирам — свива рамене К., иска да каже, че нищо не разбира. Усмихвам му се ободряващо — какво ли друго ми остава да правя? К. машинално повтаря „да, да“ и изведнъж учудено пита: — Тоест как така — да се измени константата на Планк?

Тъкмо това очаквах и все пак сърцето ми замира. Ох, умник е този Горчаков. Хвана се много по-бързо, отколкото очаквах. Мигновено подказвам: „Вятър, нищо няма да се получи...“

— Не, Серьожа, не, ти нещо бъркаш... Хайде, добре. Ще те чакам.

К. оставя слушалката и дълго мълчи, разглежда ме. Би трябвало да му се усмихна мило, но съм уморена.

— Ще дойде след час — казва К. — Предлага да обсъдим някаква идея. Но чакайте, как успяхте?

Аха, успях!

Усмивам се и отговарям с великолепно небрежност:
— Дребна работа! Съвсем просто. Най-малко мислих за Горчаков...

6.

Това беше святата истина, но К. изобщо не ми повярва.

— Обяснете. Трябва да зная как да се държа сега с него.

Секретарката ни донесе чай и вафли.

— Два пъти звъня Пьотр Борисович — каза тя. — И други се обаждат.

— Е, няма как — съчувствено кимна К. — Заемете кръгова отбрана и се дръжте. Сега ми трябва само Горчаков, скоро ще дойде.

Погледнах часовника си: пет и десет.

— Разправят, че сте правили някаква демонстрация със змии. Истина ли е? — попита К.

Ох, до гуша ми дойдоха тия змии! Никакви демонстрации, то се знае, не бях правила. За тази история знаеха четирима души, помолих ги на никого да не казват. Ами да, разбира се! Сега всеки ден чувам най-различни легенди...

— Със змиите не беше нищо интересно. Просто курсова работа по зоопсихология.

— Курсова? Добре, щом не искате да разправяте — недейте. Но всичко за Горчаков ще трябва да изложите най-подробно. На какво се базирахте? Може да е просто щастлива случайност? Пийте си чая, ще изстине.

Нарочно ме предизвиква.

— Само логика и нищо повече — казах аз. — Едно от двете: или Горчаков е изгубил интерес към работата си по случайни причини, или тук се е проявило нещо повече или по-малко закономерно. Веднага отхвърлих първата възможност, тя е една такава... м-м, не въодушевява.

— Убедителен аргумент! — възмути се К. — Кондензирана женска логика. Две по две не е четири, а... стеаринова свещичка. Щом нещо не ни харесва — ще го отхвърлим.

— Защо пък не? Само случайните причини трябва да се търсят наслуки, а щом съществуват закономерности, може да се мисли. Това е по-интересно.

По-добре нищо да не бях обяснявала! Освен логика има още и интуиция, преразказана, тя се изпарява. А нали всичко започна именно от интуицията. Неуловим поврат на мисълта и аз видях: трябва да разбере отношението на физика към света. Не на Горчоков, а изобщо на Истинския физик. Такъв като Капица, Ландау или Фейман. Тогава си спомних излязлото от мода дума „естествоизпитател“. Човек, опознаващ природата, света, Вселената.

Ето ме мен, мисли си естествоизпитателят, а ето я и Вселената. Безбрежна (или пък не е безбрежна!) небесна шир, в която са разпръснати огнените кълба на звездите и гигантските облаци на мъглявините. Милиарди години те се носят из пространството (а какво е пространство?!), отдалечавайки се от някаква първоначална точка. Каква е тази картина и какъв е нейният смисъл? Защо съществува всичко това? И защо съществувам аз, частица от този необятен свят? Може би веществото, от което се състоя (а какво е вещество?), някога да е било изхвърлена от недрата на избухнала галактика, също такава като онази, чийто взрив виждам сега... загубен в безбрежния (или все пак не е безбрежен?) свят, в който милиони години са нищо в сравнение с вечността, аз искам да видя всичко и всичко да разбере...

— Романтично — каза К. — Но вие обрисовахте своя начин на мислене, Кира Владимировна, там е фокусът. Доколкото разбирам, на вас ви е свойствено именно такова виждане на света. А физикът мисли за друго. Нещо не върви в апаратурата, някакви калпави уплътнителни подложки ти правят номера. Няма сведения за опитите, започнати от твоя колега нейде зад девет земи в десета, и може би вървиш по чужда следа. Утре ще обсъждате една тъпа работа, но ако кажеш направо, че авторът е тъпак, после няма да се отървеш от разпавии. На сина ти завъртели двойка по физика. Трябва да прегледаш новия брой на „Астрофизикъл джорнъл“, три монографии, да напишеш отзив за една дисертация и рецензия за една статия...

Тук избухнах. Казах, че пукната пара не струва човекът, ако цялата тази суета му пречи да чува как Земята плава през мъгливото небе („Защо пък да е мъгливо?“ — педантично се заяде К). Пукната пара не струва, ако във водовъртежа на всекидневните грижи човекът престане да забелязва удивителната картина на света и не се измъчва от мисълта — какво е в същност това?

К. ехидно се усмихваше: „Максимализъм на младостта...“

— Достоевщина наопаки — каза той. — Безсмислено ровене в собствената душичка на галактическо равнище.

Взех да възразявам (щом е на галактическо равнище, ровенето престава да бъде безсмислено), но спрях насред думата. В твърденията на К. безспорно имаше частица истина. Да, аз искам да разбера себе си, а то ми е необходимо, за да зная какво е Вселената и в какво се състои нейният смисъл, иначе не мога да проумея смисъла на живота и предназначението на човека.

— На вас ви е интересно да живеете, нали? — попита К.

Гледаше ме с някакво напрегнато очакване. Бях забравила, че говоря с изследовател и май бях станала обект на изследване.

— Така или иначе — казах аз, — тук е ключът за разбирането на историята с Горчаков. Истинският Физик започва от детството. Година след година той открива за себе си света, открива го от книгите, в които са пресовани добитите вече от някого знания. Започва стремителен процес; прочел си една книга, вземай друга, моля вземай колкото можеш да погълнеш. Истинският Физик от дете свиква да открива света в големи дози. Всеки ден — ново, ново... засилил се, приближава предната линия. По-нататък вече няма прокаран път. Препускал човекът със състезателна кола и изведнъж трябва да се прехвърля на булдозер и бавно да прокарва път. Метър след метър. То се знае, не сам, работи цял пътно-паважен отряд. Но въпреки всичко — няма я предишната скорост. За да извърви пътя от азбучната физика в шести клас до квантовата електродинамика за Истинския Физик са необходими десетина години. Всяка година той вижда нова картина на света. А, после, достигнал предната линия, за още десет години ще открие само няколко нови щрихи в тази картина.

Наистина има много смекчаващи остротата фактори и много успокоителни разсъждения. Този метър по пътя е прокаран пред очите ти и с твоето участие. В сравнение с миналия век нашите пътно-паважни машини са десет пъти по-производителни... Всичко е правилно. Но някъде дълбоко в душата ти остава вечното... ровене: какво е в същност Вселената, какво е било преди и какво ще бъде после?

— Поразителен метод на мислене — усмихна се К. — Трупате неточност върху неточност, рисувате едни такива вензели — описа във въздуха сложна крива, — а в резултат получавате твърде

правдоподобни изводи... Вижте какво, Кира Владимировна, има определен коефициент: за да се прокара един метър път, е необходимо еди какво си количество труд. И този коефициент постоянно се увеличава. Така е устроен нашият свят.

— Но ето че Горчаков не приема такова устройство на света.

— И напуска науката. Нима това е изход?

— Да не се приеме съществуващото е вече твърде много. Да не приемеш, да не се помириш... Оттук до борбата е само една крачка.

— Борба с кого?

— Щом светът се опознава прекалено бавно, той трябва да...

— Хайде де?

— ... да бъде променен.

— Бих искал да зная как?

— Трябва да бъде построен модел на друг свят и — да се изучава този модел. Изменете константата на Планк и вие ще получите модел на съвсем друг свят. Всичко в него ще бъде друго: друга физика, друга химия, друга природа, друг живот... Може да се построят безброй такива модели и сред тях непременно ще има светове с по-изгоден коефициент на познаваемост.

Усмяхнах се и добавих:

— Наистина, защо да се изучава трудният реален свят, когато може да бъде построен модел на нереален, но лесно познаваем свят?...

7.

По очите му виждах, че шансовете ми да стана главен психолог на ръководения от него световно известен институт катастрофално клонят към нула. Ами да, разбира се — как можах да изтъряся такава ерес... Но К. беше Истински Физик: за част от секундата той трепна, в цялото това безумие долови определена система и отговори почти спокойно:

— Науката, Кира Владимировна, изучава реалния свят. В това е нейната ценност. Математически модел на несъществуващ, но лесно познаваем свят може да се построи, не споря. Мисълта само за себе си е изящна. На ако изучавате модела на несъществуващия свят, вие ще правите несъществуващи открития. А защо са ни нужни?... Нека да си представим нашия свят във вид на плоскост — прекара лулата си над бюрото. — Теоретически можем да построим колкото си искаме други

плоскости. Те ще се откъснат от нашата реална плоскост и ще литнат нейде встрани — лулата описа неопределено дъга. — Възможно е по някои от тези плоскости движението да бъде много лесно. Но колкото по-бързо се движите, толкова по-ще се отдалечавате от реалния свят.

Рано или късно любовта ми към ефектите ще ме погуби. Затова се забърках и в историята със змиите. Ето и сега не можах да се удържа от ефектния номер. Поисках от К. знаменитата му лула и я издигнах отвесно нагоре от бюрото.

— Ето така ще се откъсне от реалността моделът на несъществуващи свят... — Повъртях лулата във въздуха.

— ... откъснал се, той ще се повърти, а после... — Лулата решително тръгна надолу, към бюрото.

— ... а после отново ще пресече плоскостта на реалния свят. Някъде далеч пред строящия се път. И тук, на линията на пресичането, несъществуващите открития от несъществуващия свят прекрасно ще съвпадат с реалните открития от реалния свят. Ще проникнем стотици години напред. А може и хиляди. Не зная какви открития ще бъдат направени тогава. Те ще ни се сторят такова вълшебство, каквото биха се сторили на античните философи откритията от двадесетото столетие. Може би ще успеем да кондензираме фотонен газ или да получим течна светлина. Ще може да я гребваме в шепа, ето така, тя ще трепти, в нея ще блещукат топли лъчисти пламъчета и в сравнение с тази жива светлина брилянтът ще ни се струва сиво камъче... А може да открием структурата на електрона, да проникнем в дълбините на елементарните частици и още по-нататък — в недрата на онази засега неизвестна форма на материята, от която са построени електроните, протоните... Така или иначе, но откритията ще бъдат чудесни и си струва да живеем, за да ги направим.

К. разбра идеята ми още в момента, когато лулата се устреми към бюрото. Улових този миг: К. веднага се изключи, престана да ме забелязва. Навярно след десетина секунди вече беше вникнал във всичко много по-дълбоко от мен. Но продължавах да излагам мислите си, твърде голямо беше напрежението — и трябваше да бъде разредено.

— Вижте какво — каза К. след пет-шест минути, — не се гордейте много.

Разбира се, започнах да твърдя, че съвсем не се гордея. Ще се появи още един метод за познание на света, науката ще получи нова майmunка за опити и това е всичко. Аналогията беше сполучлива и аз веднага я развих.

— Така-така — продължи К. — Хипотезата за кварките е построена върху това, че зарядът на електрона може да бъде дробен. Така че не сте вие първата, която посягате на константите.

Трябваше да си замълча, но ме се сдържах:

— Ами да, разбира се... Има и други прецеденти. В един фантастичен разказ на Беляев се променя скоростта на светлината. В математиката се разглеждат пространства с повече от три измерения... И така нататък. Всяка прилична теория е длъжна да включва предшестващите я построения под формата на частни случаи.

— Ама езиче имате, а! — К. поклати глава. — Поне да бяхте помислили дали въобще може да се реализира тази идея? Когато Горчаков моделираше Слънцето, от милион модели един влизаше в работа. При това световните константи не се променяха. А ако се въвлекат в тази игра и константите, ще са нужни милиарди модели за един годин. Само в случай, че се намерят някакви правила, на които да се подчиняват вариациите на константите... А-а, тъкмо стана дума вие, Кира Владимировна, не започнахте от най-сполучливия вариант. Имам предвид фразата за изменение на гравитационното константа. От всички константи избрахте най-неподходящата.

Ей сега ще си получа заслуженото, помислих си аз. И върви после, че измисляй майmunки...

Подбирах предпазливо думите си:

— Горчаков трябваше самичък да дойде до тази идея. Собствената идея винаги въодушевява повече.

— Не разбирам — сухо произнесе К.

Всичко беше разбрал. Нямаше смисъл да лавирам, честно му обясних:

— То се знае, по-съблазнително е да се варира константата на Планк, тя влиза във всички уравнения на ядрената физика. И изобщо... Например веднага се променя принципът на неопределеността... Още от самото начало мислех за константата на Планк. И още за константата на Ридберг. Но Горчаков трябва да смята, че сам се е досетил за всичко. Затова ми беше нужна тази фраза за

гравитационната константа. И ви подсказвах отговори, които съвсем не бяха... гениални.

К. остави настрана лулата си. Изчерви се и лицето му се сгърчи като от зъбобол.

Какво да се прави, съгласна съм, че го поставих в глупаво положение. Горчаков сигурно си е помислил, че старият леко откача: минал е край идеята, нищо не е забелязал и говори глупости.

Нямаше накъде да отстъпвам, твърдо казах:

— В никакъв случай Горчаков не трябва да знае... хъмм... как е станало това. Поне в близките няколко години. В края на краищата той е вървял в тази посока: достатъчно му беше съвсем леко подсецане. Изиграх ролята на катализатор и само толкова. И още нещо: моля ви не ми се сърдете, поставихте ми задача, която можеше да се реши само така.

К. ме погледна някак странно. Навярно кардинал Ришелъ е гледал така д'Артанян, когато е размишлявал дали да го прати в Бастилията, или да му даде патент за званието лейтенант на кралските мускетари. Едва сега забелязах, че К. е много уморен. След няколко минути ще пристигне Горчаков и отново ще трябва да работи.

— Най-добре е да си ида — казах аз. — Скоро ще дойде Горчаков. Предстои ви да го изслушате, да се смаете, да го похвалите — непременно трябва да го похвалите! — а после... навярно ще обсъждате програмата за по-нататъшната ви работа.

— Да, днес е един такъв ден — усмихна се К.; зарадвах се, защото се усмихна хубаво, открито. — Идете си, Кира Владимировна, утре ще ви позвъня. Идеята за Човека-Който-Умее-Всичко е почти утопична, но ми се струва, че нямате намерение да се отказвате от нея, нали?

... Спрях се на входа. Валеше ситен-ситен дъжд. Не зная откъде се взе: небето беше ведро и само някъде много високо искряха пухкави оранжеви облаци. Гледах тези облаци и дърветата, устремили се към небето, гледах хората, които вървяха покрай дърветата, и си мислех, че всичко е устроено чудесно: константата на Планк в нашия свят е избрана с вкус.

Щастлив ден! К. каза, че идеята ми е почти утопична, а отначало му се струваше чиста утопии. Пък той още не знае, че съм започнала и експеримент...

Пред входа спря една „Волга“, от червения ѝ покрив се стичаха струйки вода. От таксито изскочи младеж с ръст на баскетболист. Веднага съобразих, че е Горчаков. К. ми го беше описал доста точно. Мореплаването понесе тежка загуба, помислих си аз, с морска униформа щеше да бъде великолепен. „По местата, вдигай котва!...“

Погледнах часовника си. Беше шест без четвърт. Ако ателието работи до седем, може да успея...

— Такси! — отчаяно завиках аз.

Колата, вече тръгнала, послушно спря. Не, въпреки всичко денят беше щастлив!...

* * *

След три години в Москва се състоя Първият международен симпозиум по прогностично моделиране вариациите на световните константи. Върху емблемата на симпозиума бяха изобразени две пресичащи се плоскости. Основният доклад беше изнесен от Сергей Александров Горчаков. В това време Кира Владимировна работеше в Ингор. Екземпляр от доклада тя получи след месец. Разсеяно го прелисти и го остави настрана. През този ден решаваше съвсем друга задача.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
5/1970 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.